

Material porównawczy

do ustawy z dnia 23 kwietnia 2009 r.

**o zmianie ustawy o strażach gminnych, ustawy o Policji
oraz ustawy - Prawo o ruchu drogowym**

(druk nr 547)

USTAWA z dnia 29 sierpnia 1997 r. O STRAŻACH GMINNYCH (Dz. U. Nr 123, poz. 779,
z późn. zm.)

Art. 2.

1. Rada gminy może utworzyć straż gminną.

[2. Rada gminy tworzy straż po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji.]

<2. Rada gminy tworzy straż po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego (Stolecznego) Policji, o czym zawiadamia wojewodę. W przypadku niewyrażenia opinii, rada gminy może utworzyć straż po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.>

3. W gminach, w których organem wykonawczym jest burmistrz (prezydent miasta), straż nosi nazwę "straż miejska".

[Art. 3.

1. Gminy sąsiadujące na obszarze jednego województwa mogą zawrzeć, po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji, porozumienie o utworzeniu wspólnej straży. W porozumieniu ustala się w szczególności zasięg terytorialny działania straży i sposób jej finansowania przez zainteresowane gminy oraz wyznacza się radę gminy, która nada regulamin straży i której straż będzie podlegać.

2. W mieście, które jest związkem komunalnym, utworzonym z mocy ustawy, może działać tylko straż miejska utworzona przez radę miasta. Przepis art. 2 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. (skreślony).

Art. 4.

Rada gminy może rozwiązać straż po powiadomieniu właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji.

Art. 5.

Koszty związane z funkcjonowaniem straży pokrywane są z budżetu gminy. Koszty związane z funkcjonowaniem straży, o której mowa w art. 3 ust. 2, są pokrywane z budżetu miasta.]

< Art. 3. 1. Gminy sąsiadujące na obszarze jednego województwa mogą zawrzeć, po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, porozumienie o utworzeniu wspólnej straży. W przypadku niewyrażenia opinii gminy sąsiadujące na obszarze jednego województwa mogą zawrzeć porozumienie o utworzeniu wspólnej straży po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.

2. Porozumienie określa w szczególności:

- 1) zasięg terytorialny działania wspólnej straży,
- 2) sposób finansowania wspólnej straży,
- 3) radę gminy, która nada regulamin wspólnej straży i może ją rozwiązać,
- 4) wójta, burmistrza (prezydenta miasta), któremu wspólna straż będzie podlegać.

Art. 4.

Rada gminy może rozwiązać straż po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, o czym zawiadamia wojewodę. W przypadku nieotrzymania opinii, rada gminy może rozwiązać straż po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.

Art. 5.

Koszty związane z funkcjonowaniem straży są pokrywane z budżetu gminy.>

Art. 6.

1. Straż jest jednostką organizacyjną gminy.

[2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach rada gminy może postanowić o umiejscowieniu Komendy straży w strukturze urzędu gminy.]

<2. Rada gminy może postanowić o umiejscowieniu straży w strukturze urzędu gminy. W takim przypadku szczegółową strukturę organizacyjną straży określa regulamin straży nadawany przez wójta, burmistrza (prezydenta miasta).>

Art. 7.

[1. Strażą kieruje Komendant powoływany i odwoływany przez wójta, burmistrza (prezydenta miasta) po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji.]

<1. Strażą kieruje komendant, zatrudniany na podstawie umowy o pracę przez wójta, burmistrza (prezydenta miasta), po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji. W przypadku niewyrażenia opinii wójt, burmistrz (prezydent miasta) może zatrudnić komendanta po upływie 14 dni od dnia przedstawienia wniosku o wydanie opinii.>

2. Przełożonym Komendanta jest wójt, burmistrz (prezydent miasta).

Art. 8.

[1. Komendant straży wykonuje swoje zadania przy pomocy Komendy Straży.]

2. Szczegółową strukturę organizacyjną straży określa regulamin straży nadawany przez radę gminy.

<Art. 8a.

W straży ustanawia się stanowiska strażnicze:

- 1) aplikanta,**
- 2) młodszego strażnika,**
- 3) strażnika,**
- 4) starszego strażnika,**
- 5) młodszego specjalisty,**
- 6) specjalisty,**
- 7) starszego specjalisty,**
- 8) młodszego inspektora,**
- 9) inspektora,**
- 10) starszego inspektora,**
- 11) zastępcy kierownika,**
- 12) kierownika,**
- 13) zastępcy naczelnika,**
- 14) naczelnika,**
- 15) zastępcy komendanta,**
- 16) komendanta.>**

[Art. 9.

- 1. Nadzór nad działalnością straży sprawuje wójt, burmistrz (prezydent miasta), a w zakresie fachowym - Komendant Główny Policji poprzez właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji.*
- 1a. W związku z wykonywaniem swoich zadań straż współpracuje z Policją. W tym celu wójt, burmistrz (prezydent miasta) może zawierać z właściwym terytorialnie komendantem Policji porozumienie o współpracy straży i Policji.*
- 2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:*
  - 1) zakres i sposoby współpracy Policji ze strażami, uwzględniając możliwość zawierania porozumień między właściwym terytorialnie komendantem Policji a wójtem, burmistrzem (prezydentem miasta),*
  - 2) zakres sprawowania przez Komendanta Głównego Policji nadzoru w zakresie fachowym nad działalnością straży, uwzględniając potrzebę zapewnienia stosowania przepisów prawnych dotyczących użycia i przechowywania broni palnej bojowej, środków przymusu bezpośredniego oraz wykonywania przez strażników czynności określonych w ustawie.]*

<Art. 9.

- 1. Nadzór nad działalnością straży sprawuje wójt, burmistrz (prezydent miasta).**
- 2. Nadzór nad działalnością straży w zakresie:**
  - 1) wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 12,**

- 2) użycia broni palnej bojowej oraz środków przymusu bezpośredniego,
  - 3) ewidencji etatów, wyników działań straży oraz wyposażenia
- sprawuje wojewoda przy pomocy komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji działającego w jego imieniu.
3. Wojewoda sprawuje nadzór przez:
    - 1) okresowe lub doraźne kontrole, obejmujące całokształt lub część spraw poddanych nadzorowi,
    - 2) wydawanie zaleceń pokontrolnych oraz kontrolę prawidłowości i terminowości ich realizacji,
    - 3) podejmowanie innych czynności zmierzających do usunięcia stwierdzonych uchybień i zapobieżenia ich powstawaniu.
  4. W związku z wykonywaniem swoich zadań straż współpracuje z Policją. W tym celu wójt, burmistrz (prezydent miasta) może zawierać z właściwym terytorialnie komendantem Policji porozumienie o współpracy straży i Policji.
  5. Współpraca Policji i straży polega w szczególności na:
    - 1) stałej wymianie informacji o zagrożeniach występujących na określonym terenie w zakresie bezpieczeństwa ludzi i mienia, spokoju i porządku publicznego,
    - 2) zorganizowaniu systemu łączności Policji i straży, uwzględniającego lokalne potrzeby i możliwości oraz zapewniającego utrzymanie stałej łączności między jednostkami Policji i straży,
    - 3) koordynowaniu rozmieszczenia służb policyjnych i straży, z uwzględnieniem zagrożeń występujących na danym terenie,
    - 4) wspólnym prowadzeniu działań porządkowych w celu zapewnienia spokoju i porządku w miejscach zgromadzeń, imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych, a także w innych miejscach publicznych,
    - 5) organizowaniu wspólnych szkoleń oraz ćwiczeń policjantów i strażników gminnych (miejskich),
    - 6) wymianie informacji w zakresie obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych.
  6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb sprawowania nadzoru nad działalnością straży przez właściwego terytorialnie wojewodę przy pomocy komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, kierując się potrzebą zapewnienia zgodnej z prawem realizacji zadań straży.
  7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, formy współpracy straży z Policją oraz sposób informowania wojewody o tej współpracy, kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności tej współpracy.>

Art. 9a.

[1. Straż prowadzi ewidencję etatów, wyposażenia w środki przymusu bezpośredniego oraz wyników działań straży.]

<1. Straż prowadzi ewidencję:

- 1) etatów,
-

2) wyposażenia, w tym środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 2-7, broni palnej bojowej, urządzeń samoczynnie ujawniających i rejestrujących naruszenia przepisów ruchu drogowego, środków technicznych służących do obserwowania i rejestrowania obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, pojazdów,

3) wyników działań straży.>

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób prowadzenia ewidencji, uwzględniając dane podlegające wpisowi oraz możliwość jej prowadzenia w systemie informatycznym.

[Art. 9b.

Komendanci straży, za pośrednictwem właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji, do dnia 15 lutego każdego roku, składają Komendantowi Głównemu Policji informacje o danych zawartych w ewidencji, o której mowa w art. 9a.]

<Art. 9b.

1. Komendanci straży przekazują właściwemu terytorialnie komendantowi wojewódzkiemu (Stołecznemu) Policji do dnia 31 stycznia każdego roku informacje o danych zawartych w ewidencji, o której mowa w art. 9a ust. 1. Zbiorcze informacje z obszaru województwa komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji składa do końca lutego każdego roku wojewodzie.

2. Wojewoda, do dnia 15 marca każdego roku, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych otrzymane informacje z obszaru województwa o danych zawartych w ewidencjach, o których mowa w art. 9a ust. 1.>

Art. 10.

1. Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego.

[2. Zadania, o których mowa w ust. 1, wykonują pracownicy straży, zwani dalej "strażnikami".]

<2. Zadania, o których mowa w ust. 1, wykonują pracownicy straży, zwani dalej „strażnikami”, po ukończeniu z wynikiem pozytywnym szkolenia podstawowego, o którym mowa w art. 25.>

[Art. 11.

Do zadań straży należy w szczególności:

1) ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,

2) czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego - w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,

3) współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,

4) zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub

zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia,

- 5) *ochrona obiektów komunalnych i urzędzeń użyteczności publicznej,*
- 6) *współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,*
- 7) *doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób,*
- 8) *informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,*
- 9) *konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy.]*

<Art. 11.

1. Do zadań straży należy w szczególności:

- 1) ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,**
- 2) czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,**
- 3) współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,**
- 4) zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia,**
- 5) ochrona obiektów komunalnych i urzędzeń użyteczności publicznej,**
- 6) współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,**
- 7) doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób,**
- 8) informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,**
- 9) konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy.**

2. W związku z realizowanymi zadaniami określonymi w ust. 1 i art. 10, straży przysługuje prawo do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i sposób wykonywania czynności, o której mowa w ust. 2, uwzględniając potrzebę zapewnienia skuteczności obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a także potrzebę respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka.>

Art. 12.

1. Strażnik wykonując zadania, o których mowa w art. 10 i 11, ma prawo do:

[1) udzielania pouczeń,]

<1) udzielania pouczeń, zwracania uwagi, ostrzegania lub stosowania innych środków oddziaływania wychowawczego,>

2) legitymowania osób w uzasadnionych przypadkach w celu ustalenia ich tożsamości,

3) ujęcia osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia i niezwłocznego doprowadzenia do najbliższej jednostki Policji,

<3a) dokonywania kontroli osobistej, przeglądania podręcznych przedmiotów i bagaży osoby:

a) w przypadku istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary,

b) w związku z wykonywaniem czynności określonych w ust. 1 pkt 3,

c) w związku z wykonywaniem czynności określonych w art. 11 pkt 7, jeśli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że osoba, wobec której czynności te są podejmowane, posiada przy sobie niebezpieczne przedmioty dla życia lub zdrowia ludzkiego.>

4) nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia określone w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia,

5) dokonywania czynności wyjaśniających, kierowania wniosków o ukaranie do sądu, oskarżania przed sądem i wnoszenia środków odwoławczych - w trybie i zakresie określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia,

6) usuwania pojazdów i ich unieruchamiania przez blokowanie kół w przypadkach, zakresie i trybie określonych w przepisach o ruchu drogowym,

7) wydawania poleceń,

8) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych i samorządowych,

9) zwracania się, w nagłych przypadkach, o pomoc do jednostek gospodarczych, prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej oraz organizacji społecznych, jak również do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy na zasadach określonych w ustawie o Policji,

[10) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych.]

<1a. Straż w toku wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 i art. 11 ust. 2, ma obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka. Czynności te powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostają podjęte.>

[2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 3 i 8-10, uwzględniając potrzebę zapewnienia odpowiedniej skuteczności podejmowanych przez strażnika czynności, a także potrzebę ochrony dóbr osobistych oraz wolności i praw człowieka i obywatela.]

<2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 2-3a, pkt 8 i 9, uwzględniając potrzebę zapewnienia skuteczności podejmowanych przez strażnika czynności, a także potrzebę respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka.>

<Art. 12a.

1. Komendant straży w przypadku, gdy istnieje potrzeba wykonania czynności w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia poza obszarem jego działania, ma prawo wnosić o udzielenie niezbędnej pomocy w tym zakresie od komendanta straży właściwej dla miejsca wykonania czynności.
2. Komendant straży może wykonać czynności zlecone w ramach pomocy, o której mowa w ust. 1.
3. W przypadku, gdy na danym terenie nie funkcjonuje straż, komendant straży, o którym mowa w ust. 1, może zwrócić się o przeprowadzenie poszczególnych czynności dowodowych w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia do organu Policji właściwego dla miejsca wykonania czynności.

Art. 12b.

Dzień 29 sierpnia ustanawia się dniem straży gminnej.>

[Art. 14.

1. Strażnik może stosować środki przymusu bezpośredniego wobec osób uniemożliwiających wykonywanie przez niego zadań określonych w ustawie.
2. Środkami przymusu bezpośredniego, o których mowa w ust. 1, są:
  - 1) siła fizyczna w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony,
  - 2) kajdanki,
  - 3) pałki obronne wielofunkcyjne,
  - 4) psy obronne,
  - 5) paralizatory elektryczne, na które jest wymagane pozwolenie na broń w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. Nr 53, poz. 549, z 2001 r. Nr 27, poz. 298, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 117, poz. 1007 oraz z 2003 r. Nr 52, poz. 451 i Nr 80, poz. 718),
  - 6) ręczne miotacze gazu.
3. Strażnik może stosować jedynie środki, o których mowa w ust. 2, odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom.
4. Środki, o których mowa w ust. 2, powinny być stosowane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, w stosunku do której zostały podjęte.

5. *Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, sposoby i tryb użycia przez strażnika środków przymusu bezpośredniego w sposób zapewniający minimalne skutki ich użycia, z uwzględnieniem sposobu dokumentowania faktu ich użycia oraz zakresu udzielania pierwszej pomocy i zapewniania pomocy lekarskiej. Rozporządzenie powinno określić również sposób przechowywania i rejestrowania tych środków.]*

<Art. 14.

1. **Strażnik może stosować środki przymusu bezpośredniego wobec osób uniemożliwiających wykonanie przez niego zadań określonych w ustawie.**
2. **Środkami przymusu bezpośredniego są:**
  - 1) **siła fizyczna w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony,**
  - 2) **kajdanki,**
  - 3) **palki obronne wielofunkcyjne,**
  - 4) **psy i konie służbowe,**
  - 5) **przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, na które jest wymagane pozwolenie na broń w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2004 r. Nr 52, poz. 525, z późn. zm.),**
  - 6) **przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, na które nie jest wymagane pozwolenie na broń w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji,**
  - 7) **ręczne miotacze gazu.>**

<Art. 14a.

1. **Siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony można stosować w celu odparcia czynnej napaści lub zmuszenia do wykonania polecenia albo ujęcia osoby.**
2. **Używając siły fizycznej, nie zadaje się uderzeń, chyba że działa się w:**
  - 1) **obronie koniecznej,**
  - 2) **celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub mienie.**

Art. 14b.

1. **Kajdanki można stosować wobec osób ujętych oraz podczas wykonywania zadań, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 7 w celu:**
  - 1) **udaremnienia ucieczki osoby ujętej lub osoby mogącej stwarzać swym zachowaniem zagrożenie dla życia, zdrowia lub mienia,**
  - 2) **zapobieżenia czynnej napaści lub czynnemu oporowi.**
2. **Kajdanki zakłada się na ręce trzymane z tyłu. W przypadku gdy w ocenie strażnika prawdopodobieństwo podjęcia próby ucieczki, czynnej napaści, czynnego oporu lub wystąpienie zachowania mogącego zagrażać życiu, zdrowiu lub mieniu jest nieznaczące, kajdanki zakłada się na ręce trzymane z przodu.**
3. **Kajdanki zakłada się tak, aby nie tamowały obiegu krwi.**

4. Nie stosuje się kajdanek wobec osób, które nie ukończyły 17 lat, z wyjątkiem tych, które ukończyły 15 lat i są podejrzane o popełnienie czynu zabronionego określonego w art. 10 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.).

Art. 14c.

1. Pałka obronna wielofunkcyjna może być stosowana w przypadku:
- 1) odpierania czynnej napaści na strażnika lub inną osobę,
  - 2) pokonywania czynnego i biernego oporu,
  - 3) przeciwdziałania niszczeniu lub kradzieży mienia.
2. Nie zadaje się:
- 1) uderzeń i pchnięć pałką obronną wielofunkcyjną w głowę, szyję, brzuch i nieumięśnione oraz szczególnie wrażliwe części ciała, a także nie stosuje się na te części ciała blokady i nie zakłada się dźwigni,
  - 2) uderzeń rękojęścią pałki obronnej wielofunkcyjnej,
  - 3) uderzeń i pchnięć pałką obronną wielofunkcyjną wobec osób, którym założono kajdanki, które stawiają bierny opór lub wobec osób, które obezwładniono paralizatorem elektrycznym.
3. Wolno zadawać uderzenia pałką obronną wielofunkcyjną we wszystkie części ciała w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie strażnika lub innej osoby.

Art. 14d.

1. Pies służbowy może być wykorzystany w przypadkach:
- 1) odpierania czynnej napaści na strażnika lub inną osobę,
  - 2) pokonywania czynnego oporu,
  - 3) w pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa oraz udaremnienia jej ucieczki.
2. Psu służbowemu zakłada się kaganiec.
3. Pies służbowy może być wykorzystany bez kagańca tylko wobec osoby posiadającej broń palną lub inny niebezpieczny przedmiot w celu odparcia czynnej napaści.

Art. 14e.

Koń służbowy może być użyty w przypadkach:

- 1) odpierania czynnej napaści,
- 2) pokonywania czynnego oporu,
- 3) w czasie ujęcia osoby oraz udaremnienia jej ucieczki,
- 4) przywracania porządku publicznego naruszonego podczas zbiegowiska publicznego lub przez wykroczenie o charakterze chuligańskim.

Art. 14f.

1. Przedmioty, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 5 i 6, oraz ręczne miotacze gazu można stosować w przypadkach:
- 1) odpierania czynnej napaści,

- 2) bezpośredniego pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia,
  - 3) przeciwdziałania niszczeniu lub kradzieży mienia,
  - 4) dokonywania ujęcia osoby,
  - 5) udaremnienia ucieczki osoby ujętej.
2. Przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej używa się zgodnie z instrukcją obsługi opracowaną przez producenta, na umięśnione części ciała, z wyłączeniem klatki piersiowej w okolicy serca i okolic stawów kostnych.
  3. Czas użycia przedmiotu przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej wynosi około sekundy.
  4. Ręcznego miotacza gazu używa się zgodnie z instrukcją obsługi opracowaną przez producenta, przy czym wylot dyszy ręcznego miotacza gazu powinien być skierowany poniżej twarzy osoby, w stosunku do której jest używany, oraz powinien znajdować się przynajmniej około 50 cm od tej osoby.
  5. Nie używa się ręcznego miotacza gazu w pomieszczeniach zamkniętych.
  6. Czas użycia ręcznego miotacza gazu wynosi około sekundy.

Art. 14g.

1. Strażnik może stosować jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom.
2. Środki przymusu bezpośredniego powinny być stosowane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, w stosunku do której zostały zastosowane.
3. Środki przymusu bezpośredniego mogą być stosowane po uprzednim wezwaniu do zachowania się zgodnego z prawem oraz po bezskutecznym uprzedzeniu o ich użyciu.
4. Strażnik może odstąpić od wzywania do zachowania zgodnego z prawem oraz od uprzedzenia o użyciu środków przymusu bezpośredniego, jeżeli zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia, a także mienia.
5. Od dalszego stosowania środków przymusu bezpośredniego odstępuje się, gdy osoba, wobec której użyto tych środków, podporządkowała się wydanym poleceniom.
6. Można stosować jednocześnie różne środki przymusu bezpośredniego, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom.
7. Wobec kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, osób w podeszłym wieku oraz o widocznej niepełnosprawności można stosować tylko siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających.
8. Jeżeli skutek użycia środka przymusu bezpośredniego nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia osoby, strażnik jest obowiązany niezwłocznie udzielić tej osobie pierwszej pomocy, a w razie potrzeby lub na jej prośbę – zapewnić pomoc lekarską.

Art. 14h.

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania faktu użycia środków przymusu bezpośredniego oraz zakres udzielania pierwszej pomocy i zapewnienia pomocy lekarskiej, uwzględniając potrzebę ochrony interesów osób, wobec których środki te zostały użyte. Rozporządzenie powinno określić również sposób przechowywania i rejestrowania tych środków.>

Art. 15.

[1. Straży może być wydane świadectwo broni, na zasadach określonych w przepisach art. 29 oraz art. 31 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, na broń palną bojową do wykonywania zadań określonych w art. 11 pkt 5 i 9 oraz na paralizatory elektryczne.]

<Art. 15.1. Straż może otrzymać świadectwo broni, na zasadach określonych w przepisach art. 29 oraz art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, na:

- 1) broń palną bojową do wykonywania zadań określonych w art. 11 ust. 1 pkt 5 i 9,**
- 2) przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 5.>**

2. Straże, po uzyskaniu świadectwa broni mogą nabywać broń i amunicję od podmiotów uprawnionych do obrotu bronią.

[Art. 16.

1. Dopuszczenie strażnika do wykonywania zadań z bronią palną bojową i paralizatorem elektrycznym następuje na wniosek komendanta straży, w drodze decyzji administracyjnej, wydanej przez właściwy organ Policji.

2. W zakresie zasad dopuszczenia strażnika do posiadania broni palnej bojowej i paralizatora elektrycznego stosuje się odpowiednio przepisy art. 30 ustawy o broni i amunicji.]

<Art. 16.

1. Dopuszczenie strażnika do wykonywania zadań z bronią palną bojową i przedmiotem przeznaczonym do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, o którym mowa w art. 14 ust. 2 pkt 5, następuje na wniosek komendanta straży, w drodze decyzji administracyjnej, wydanej przez właściwy organ Policji.

2. W zakresie zasad dopuszczenia strażnika do posiadania broni palnej bojowej i przedmiotu przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, o którym mowa w art. 14 ust. 2 pkt 5, stosuje się odpowiednio przepisy art. 30 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji.>

Art. 24.

Strażnikiem może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) ukończyła 21 lat,

- 3) korzysta z pełni praw publicznych,
- 4) posiada co najmniej wykształcenie średnie,
- 5) cieszy się nienaganną opinią,
- 6) jest sprawna pod względem fizycznym i psychicznym,
- [7) nie była karana sądownie,]*
- <7) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za ścigane z oskarżenia publicznego i umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe,>**
- 8) ma uregulowany stosunek do służby wojskowej.

[Art. 24a.

1. *Strażnicy oraz osoby ubiegające się o przyjęcie do służby w straży podlegają obowiązkowym badaniom lekarskim i psychologicznym.*
2. *Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia, zakres, tryb i częstotliwość przeprowadzania badań lekarskich i psychologicznych osób ubiegających się o przyjęcie do służby oraz pełniących służbę w strażach gminnych, a także jednostki uprawnione do przeprowadzania badań. Rozporządzenie powinno zapewnić warunki do prawidłowego stwierdzenia przez lekarza istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności strażnika.]*

<Art. 24a.

1. **Strażnicy oraz osoby ubiegające się o przyjęcie do pracy w charakterze strażnika podlegają obowiązkowym badaniom lekarskim i psychologicznym.**
2. **Do przeprowadzania badań lekarskich stosuje się odpowiednio przepis art. 229 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.).**
3. **Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i tryb przeprowadzania badań psychologicznych osób, o których mowa w ust. 1, oraz podmioty uprawnione do przeprowadzania badań psychologicznych, uwzględniając potrzebę prawidłowego stwierdzenia przez psychologa istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności strażnika.>**

[Art. 25.

1. *Strażnika zatrudnia się na czas określony nie dłuższy niż 12 miesięcy, w ramach którego odbywa on szkolenie podstawowe.*
2. *Zatrudnienie strażnika na czas nieokreślony może nastąpić po ukończeniu przez niego z wynikiem pozytywnym szkolenia podstawowego.*
3. *W uzasadnionych przypadkach można odstąpić od zatrudnienia strażnika na czas określony, jeżeli posiada on odpowiednie przygotowanie do pracy w straży.*
4. *Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, minimalny zakres programu szkolenia podstawowego strażników gminnych, warunki i zakres udziału Policji w szkoleniu podstawowym, sposób powoływania, skład i tryb działania komisji egzaminacyjnych, kwalifikacje członków komisji, obowiązki przewodniczącego komisji,*

formę egzaminu oraz organ właściwy do wydania świadectwa złożenia egzaminu i wzór świadectwa. Rozporządzenie powinno uwzględniać potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu wykształcenia strażników i jednolitości minimum programowego, zakres wiedzy teoretycznej i praktyki niezbędnej do wykonywania obowiązków strażnika oraz poprawność przebiegu i rzetelność oceny egzaminowanych.]

<Art. 25.

- 1. Strażnika zatrudnia się po raz pierwszy na czas określony nie dłuższy niż 12 miesięcy, w ramach którego odbywa szkolenie podstawowe.**
- 2. Szkolenie podstawowe kończy się egzaminem, który przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji. Członkowie komisji powinni posiadać wiedzę, umiejętności i doświadczenie w zakresie wynikającym z programu szkolenia podstawowego.**
- 3. Po ukończeniu z wynikiem pozytywnym szkolenia podstawowego, strażnika można zatrudnić na czas określony nie dłuższy niż 3 lata albo na czas nieokreślony.**
- 4. W uzasadnionych przypadkach można odstąpić od zatrudnienia strażnika na czas określony, jeżeli posiada on odpowiednie przygotowanie do pracy w straży.**
- 5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, minimalny zakres programu szkolenia podstawowego strażników gminnych, warunki i zakres udziału Policji w szkoleniu podstawowym, sposób powoływania, skład i tryb działania komisji egzaminacyjnych, obowiązki przewodniczącego komisji, formę egzaminu oraz organ właściwy do wydania świadectwa złożenia egzaminu i wzór świadectwa. Rozporządzenie powinno uwzględniać potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu wykształcenia strażników i jednolitości minimum programowego, formy szkolenia, zakres wiedzy teoretycznej i praktyki niezbędnej do wykonywania obowiązków strażnika oraz poprawność przebiegu i rzetelność oceny egzaminowanych.>**

Art. 26.

Z dniem zatrudnienia strażnik składa pisemne ślubowanie następującej treści:

"Ślubuję uroczyście służyć Państwu i wspólnocie lokalnej, chronić porządek publiczny i bezpieczeństwo ludzi, przestrzegać porządku prawnego i dyscypliny służbowej, dbać o etykę i dobre imię służby".

Ślubowanie może być również złożone z dodaniem słów "Tak mi dopomóż Bóg".

<Art. 26a.

- 1. Strażnika zawieszają w pełnieniu obowiązków pracowniczych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o ścigane z oskarżenia publicznego i popełnione umyślnie przestępstwo lub przestępstwo skarbowe – na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.**
- 2. Strażnika można zawiesić w pełnieniu obowiązków pracowniczych w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o ścigane z oskarżenia publicznego i popełnione nieumyślnie przestępstwo lub przestępstwo skarbowe,**

jeżeli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro pracy – na czas nie dłuższy niż 3 miesiące.

3. W uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w pełnieniu obowiązków pracowniczych można przedłużyć na dalszy okres, nie dłużej jednak niż do czasu ukończenia postępowania karnego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.
4. Strażnikowi zawieszonemu w pełnieniu obowiązków pracowniczych, od najbliższego terminu wypłaty wynagrodzenia za pracę przysługuje wynagrodzenie w wysokości 50 % jego wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatków do wynagrodzenia określonych w umowie o pracę w stałej wysokości.
5. Po upływie okresu, na jaki strażnik został zawieszony w pełnieniu obowiązków pracowniczych, strażnikowi wypłaca się należne wynagrodzenie za okres zawieszenia oraz obowiązkowe podwyżki wynagrodzenia w tym okresie, w przypadku umorzenia postępowania karnego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu.
6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego.>

Art. 29.

1. Strażnik, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w działaniach, doskonali swoje kwalifikacje zawodowe, może uzyskać:
  - 1) pochwałę,
  - 2) nagrodę pieniężną,
  - [3) awans,]
  - <3) przeniesienie na wyższe stanowisko,>
  - 4) przedstawienie do odznaczenia.
2. Strażnik, o którym mowa w ust. 1, może również uzyskać usunięcie z akt osobowych zapisu o uprzednio wymierzonej karze dyscyplinarnej.

<Art. 29a.

1. Obowiązki pracownicze strażnika powinny być ustalone w sposób pozwalający na ich wykonanie w ramach przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w 4-miesięcznym okresie rozliczeniowym.
2. Tygodniowy czas pracy strażnika, łącznie z pracą w godzinach nadliczbowych, nie może przekraczać przeciętnie 48 godzin w 4-miesięcznym okresie rozliczeniowym.
3. Strażnikowi przysługuje w każdym tygodniu nieprzerwany odpoczynek w wymiarze nie krótszym niż 35 godzin oraz nieprzerwany odpoczynek dobowy w wymiarze nie krótszym niż 11 godzin.
4. Przepisy ust. 1–3 nie dotyczą sytuacji, które wymagają podjęcia środków do ochrony życia lub zdrowia obywateli, a także bezpieczeństwa zbiorowości, w szczególności w związku z powszechnym zagrożeniem bezpieczeństwa publicznego, katastrofą, klęską żywiołową lub przestępstwem o charakterze terrorystycznym.

5. W zamian za czas przepracowany w godzinach nadliczbowych strażnikowi przysługuje w tym samym wymiarze, w okresie rozliczeniowym, czas wolny od pracy albo może mu zostać przyznany dodatek do wynagrodzenia.
6. W przypadku naruszenia prawa do odpoczynku, o którym mowa w ust. 3, w sytuacjach wskazanych w ust. 4 strażnikowi przysługuje, w okresie rozliczeniowym, równoważny okres odpoczynku.>

USTAWA z dnia 6 kwietnia 1990 r. O POLICJI (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.)

Art. 1.

1. Tworzy się Policję jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego.
  - 1a. Nazwa "Policja" przysługuje wyłącznie formacji, o której mowa w ust. 1.
2. Do podstawowych zadań Policji należą:
  - 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
  - 2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
  - 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
  - 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
[5) nadzór nad strażami gminnymi (miejskimi) oraz nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach;]
<5) nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach;>
  - 6) kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
  - 7) współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów;
  - 8) gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji kryminalnych;
  - 9) (uchylony);
  - 10) prowadzenie bazy danych zawierającej informacje o wynikach analizy kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA);

- 11) (uchylony).
3. Policja realizuje także zadania wynikające z umów i porozumień międzynarodowych, na zasadach i w zakresie w nich określonych.

USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. - PRAWO O RUCHU DROGOWYM (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.)

Art. 53.

1. Pojazdem uprzywilejowanym w ruchu drogowym może być pojazd samochodowy:
- 1) jednostek ochrony przeciwpożarowej;
  - 2) pogotowia ratunkowego;
  - 3) Policji;
  - 4) jednostki ratownictwa chemicznego;
  - 5) Straży Granicznej;
  - 6) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
  - 7) Agencji Wywiadu;
  - 7a) Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
  - 7b) Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
  - 7c) Służby Wywiadu Wojskowego;
  - 8) Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 9) Służby Więziennej;
  - 10) Biura Ochrony Rządu;
  - 10a) kontroli skarbowej;
  - 10b) Służby Celnej;
  - <10c) straży gminnych (miejskich);>**
  - 11) Inspekcji Transportu Drogowego;
  - 12) jednostki niewymienionej w pkt 1-11, jeżeli jest używany w związku z ratowaniem życia lub zdrowia ludzkiego - na podstawie zezwolenia ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
- 1a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych stwierdza wygaśnięcie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 12, gdy ustaną okoliczności uzasadniające wykorzystanie pojazdu jako uprzywilejowanego.
2. Kierujący pojazdem uprzywilejowanym może, pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności, nie stosować się do przepisów o ruchu pojazdów, zatrzymaniu i postoju oraz do znaków i sygnałów drogowych tylko w razie, gdy:
- 1) uczestniczy:

- a) w akcji związanej z ratowaniem życia, zdrowia ludzkiego lub mienia albo koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa lub porządku publicznego albo
  - b) w przejeździe kolumny pojazdów uprzywilejowanych,
  - c) w wykonywaniu zadań związanych bezpośrednio z zapewnieniem bezpieczeństwa osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, którym na mocy odrębnych przepisów przysługuje ochrona;
- 2) pojazd wysyła jednocześnie sygnały świetlne i dźwiękowy; po zatrzymaniu pojazdu nie wymaga się używania sygnału dźwiękowego;
- 3) w pojeździe włączone są światła drogowe lub mijania.
3. Kierujący pojazdem uprzywilejowanym jest obowiązany stosować się do poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub upoważnione do jego kontroli.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, uwzględniając w szczególności konieczność zapewnienia porządku, sprawności i bezpieczeństwa ruchu drogowego, określi, w drodze rozporządzenia, okoliczności, w jakich używane są pojazdy uprzywilejowane w kolumnach.